COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 7 juni 1995

betreffende steun van de Italiaanse Staat aan Iritecna SpA

(Slechts de tekst in de Italiaanse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(95/524/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, inzonderheid op artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de genoemde artikelen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken,

Overwegende hetgeen volgt:

I

Bij schrijven van 23 augustus 1994 heeft de Commissie de Italiaanse Regering in kennis gesteld van haar besluit van 27 juli 1994 om de procedure van artikel 93, lid 2, in te leiden ten aanzien van steun aan Iritecna SpA (hierna „Iritecna" genoemd).

Iritecna (thans Iritecna in liquidatie) was een subholding die voor 100 % een dochteronderneming van de Italiaanse staatsholding IRI was en aan het hoofd stond van een aantal ondernemingen die werkzaam waren in verscheidene sectoren, en wel hoofdzakelijk fabrieksinstallaties, technische advisering, aanleg en onderhoud van autowegen, stedelijke infrastructuur en openbare werken, algemene civiele bouwprojecten en infrastructurele voorzieningen en dienstverlening op het gebied van management. Het bedrijf ontving, sedert zijn oprichting in 1991, verscheidene malen een nieuwe kapitaalinbreng en werd uiteindelijk in februari 1994 in liquidatie verklaard. Terzelfder tijd werd in verband met de herstructurering van de sector een nieuw bedrijf, Fintecna, opgericht dat een aantal van de activiteiten van het in liquidatie verkerende Iritecna overnam; aan Fintecna werd door IRI nieuw kapitaal verschaft.

Na een eerste onderzoek van de zaak concludeerde de Commissie op basis van de gegevens waarover zij beschikte, dat de betrokken kapitaalinjecties steunmaatregelen van de Staat in de zin van artikel 92, lid 1, van het EG-Verdrag en artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst zouden kunnen zijn. Daarenboven was de Commissie van oordeel, dat deze maatregelen als niet verenigbaar met de gemeenschappelijke markt of met de werking van de EER-Overeenkomst konden worden beschouwd. Zij besloot daarom de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden en verzocht de Italiaanse Regering haar opmerkingen alsook gegevens over het herstructureringsproces kenbaar te maken. Het besluit van de Commissie werd bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen,* waarbij de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden werden aangemaand hun opmerkingen kenbaar te maken (1).

Na een eerste vergadering op 23 september 1994 tussen vertegenwoordigers van de Commissie en Iritecna deelde de Italiaanse Regering haar opmerkingen officieel mede bij schrijven van 21 december 1994, waarin het herstructureringsplan van Iritecna nader werd uiteengezet, zoals door de Commissie was gevraagd.

Daarna werden nog vergaderingen met vertegenwoordigers van IRI en Iritecna gehouden op 15 maart en 7 april 1995. Deze vergaderingen stelden de Commissie in staat om sommige aspecten van de reeds verstrekte gegevens te verduidelijken, alsmede om om verduidelijking en bijkomende inlichtingen te verzoeken.

In een brief van 5 mei 1995 werden alle nog ontbrekende gegevens door de Italiaanse Regering aan de Commissie verschaft.

(1) PB nr. C 328 van 25. 11. 1994, blz. 2.

Iritecna maakt deel uit van een groep bedrijven die tot eind 1996 voor de geleidelijke vermindering van hun schulden onder toezicht staan, overeenkomstig de overeenkomst tussen de Italiaanse Regering en de Commissie van juli 1993 betreffende een aantal staatsbedrijven in Italië (1). In deze overeenkomst wordt echter bepaald dat, voor zover operaties mogelijkerwijze staatssteun zijn, aan de afzonderlijke behandeling van deze maatregelen uit hoofde van de communautaire regels inzake staatssteun niet wordt afgedaan.

II

De Commissie ontving in de loop van de procedure geen opmerkingen van belanghebbenden.

De Italiaanse Regering zond de Commissie in de twee bovengenoemde brieven een officieel antwoord. Daarnaast werd tijdens drie bijeenkomsten met vertegenwoordigers van het bedrijf nadere toelichting aan de Commissie verschaft. Deze antwoorden bevatten een aantal opmerkingen waarmee werd beoogd aan te tonen dat de maatregelen van IRI bij de financiering van de herstructurering en het in bedrijf houden van haar dochteronderneming Iritecna uit industrieel oogpunt redelijk waren.

Beklemtoond werd, dat de verschillende herkapitalisaties van Iritecna sedert haar oprichting afkomstig waren uit eigen middelen van IRI (er vond geen rechtstreekse financiering door de Staat plaats), met als doel — in een perspectief op lange termijn — de aanwezigheid van IRI veilig te stellen in een sector die zowel op nationaal als op internationaal niveau in een bijzonder moeilijke situatie verkeert. Dit moet worden verwezenlijkt door de reorganisatie en de herpositionering van het bedrijf op de markt, waarbij het bedrijf aan de veranderende concurrentievoorwaarden wordt aangepast.

In dit verband bepaalde een besluit van de Italiaanse Regering van 30 december 1992, dat IrI een herstructureringsplan voor Iritecna moest opstellen teneinde de niet strategische activiteiten af te stoten en te liquideren en een nieuwe subholding in het leven te roepen die verantwoordelijk is voor de kernactiviteiten. Deze subholding moet homogene subgroepen bedrijven coördineren met als doel de winst te maximaliseren en partners en/of kopers te zoeken. Met deze operatie werd onder meer beoogd maatregelen te nemen om de financiële lasten van IRI zo gering mogelijk te maken. Een onverwachte en volledige liquidatie van het gehele concern zou een veel groter verlies voor de aandeelhouders hebben veroorzaakt ten gevolge van de algemene waardevermindering van de activa die zouden worden stilgelegd, met name ten aanzien van lopende contracten.

Om aan dit besluit te voldoen, werd Iritecna in staat van liquidatie verklaard en werd de nieuwe financiële subholding Fintecna opgericht met een 100 %-kapitaalinbreng door IRI, die werd belast met de leiding van de herstructurering en de daaropvolgende privatisering van de fundamenteel gezonde activiteiten.

Dit proces is thans gaande en brengt een aanzienlijke vermindering van het personeel en de afstoting van verscheidene activiteiten met zich. De inkomsten uit de verkoop van activa en bedrijven door Fintecna moeten de kosten van IRI als gevolg van de liquidatie van Iritecna ten dele compenseren.

De Italiaanse autoriteiten wezen er ten slotte op dat, aangezien Iritecna in liquidatie is verklaard, de kapitaalinjecties door IRI alleen mogen worden gebruikt om de verliezen als gevolg daarvan te dekken en derhalve geen concurrentievervalsend effect hebben.

Een gedetailleerd herstructureringsplan met een overzicht van de steunmaatregelen van voor de liquidatie van Iritecna in februari 1994 en met een toelichting op de met het oog op de liquidatie van Iritecna en de sanering en privatisering van Fintecna te verrichten investeringen en transacties, werd samen met bovengenoemde brieven officieel aan de Commissie voorgelegd.

Het totale steunbedrag is eveneens overgelegd ; het wijzigt het bedrag in het besluit van de Commissie tot inleiding van de procedure. Het laatstgenoemde bedrag bestond uit 1 090 miljard lire (509 miljoen ecu) aan kapitaalinjecties door IRI in 1991-1993, 602 miljard lire (325 miljoen ecu) aan schuldkwijtschelding in 1993 en 3 400 miljard lire (1 840 miljoen ecu) als verwachte nettodekking van liquidatieverliezen. Hierbij werd verduidelijkt dat de 602 miljard lire aan schuldkwijtschelding reeds in het voor de verwachte liquidatieverliezen genoemde bedrag was opgenomen. Daarom moet dit bedrag worden afgetrokken van het steunbedrag, dat in totaal 4 490 miljard lire (2 430 miljoen ecu) beloopt.

III

1. **Herstructurering vóór de liquidatie**

In de periode 1991-1993 werden verscheidene steunmaatregelen voor de herstructurering en reorganisatie van het concern genomen die aanzienlijke verliezen veroorzaakten welke door kapitaalinjecties werden gedekt. Met name werd een aantal dochterondernemingen wegens hun onbevredigende resultaten afgestoten of gesloten en in liquidatie verklaard, wat een aanzienlijke vermindering van het personeel meebracht. Op het niveau van het concern had deze vermindering betrekking op 2 712 personen (– 11 %). Ten aanzien van de deelsectoren waarop alleen herstructurering wordt toegepast (d. w. z. zonder de sector autowegen), is de personeelsvermindering nog belangrijker, namelijk 3 172 werknemers (– 22 %). Nadere bijzonderheden over de ontwikkeling van het personeelsbestand worden hierna gegeven.

(1) Zie bijlage 3 bij de Steunmaatregelen van de Staten — C 38/92 (ex NN 128/92) (PB nr. C 349 van 29. 12. 1993, blz. 2).

De kapitaalinbreng van 1 090 miljard lire die IRI in 1991-1993 in Iritecna heeft gedaan, werd gebruikt ter dekking van de verliezen die vooral voortvloeiden uit dergelijke liquidaties en het stopzetten van de activiteiten. Het betrof hier met name de volgende bedrijven :

(In miljard lire)

Morteo en Morteo Costruzioni (staal- en industriële installaties)	382
Italsanità (uitvoering en onderhoud van sanitaire installaties)	219
Italcontractors (diensten voor de sector machinebouw)	177
CMF Sud (machinebouw en fabricage) (1)	174
Sicit (onderdelen voor de prefab-bouw)	59

(1) De Commissie hechtte, in een besluit van 15 maart 1995 waarmee de in 1992 ingeleide procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag werd afgesloten, haar goedkeuring aan deze en andere steunmaatregelen ten behoeve van CMF Sud (in liquidatie) en haar opvolger CMF, daar zij uit hoofde van artikel 92, lid 3, onder c), van het EG-Verdrag verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt.

Daarenboven werden de kosten van stimuleringsmaatregelen voor de afvloeiing van personeel, die ongeveer 49 miljard lire bedroegen, over deze periode door Iritecna gedragen.

In dezelfde periode werden andere bedrijven in staat van liquidatie verklaard, waaronder Nuova Mecfond (industriële persen), Nuova Saip (staalbereiding), Forus (landbouwgronden), FMI (werktuigen) en Ifagraria (agrarische fabrieksinstallaties).

2. Herstructureringsplan voor Fintecna en liquidatieplan voor Iritecna

Volgens het plan heeft de nieuwe onderneming Fintecna, die Iritecna is opgevolgd, de uiteindelijk te privatiseren activiteiten overgenomen, die in de volgende vier bedrijfsgebieden zijn gereorganiseerd : autowegen, bouw van industriële installaties, civiele bouw en infrastructuurvoorzieningen, en technische adviezen. Daarenboven werd de deelneming van 40 % van Iritecna in het luchthavendienstverleningsbedrijf Aeroporti di Roma met het oog op de privatisering daarvan aan Fintecna overgedragen.

Fintecna ontving aanvankelijk van IRI een kapitaalinbreng van 1 500 miljard lire (810 miljoen ecu) om de aanloopkosten voor het beheer (150 miljard) en de overname en reorganisatie van de genoemde deelnemingen (1 350 miljard) te financieren.

Deze deelnemingen werden alle door onafhankelijke deskundigen, zoals Italiaanse en internationale zakenbanken of financiële instellingen, aan een schatting onderworpen om de overnameprijs te bepalen. De totale waarde beliep uiteindelijk 1,653 miljard lire (895 miljoen ecu). Dit bedrag werd ook aangehouden als prognose voor de definitieve privatiseringsprijs, die zal bijdragen aan een gedeeltelijke compensatie van IRI's kosten voor de liquidatie van Iritecna.

De rendabele activiteiten van de sector autowegen en het aandeel in Aeroporti di Roma zijn in ongewijzigde vorm van Iritecna aan Fintecna overgedragen, aangezien hiervoor geen specifieke herstructurering nodig was. De overdracht van de andere bedrijfsactiviteiten impliceerde een aanzienlijke reorganisatie en herstructurering, met name doordat de gezonde en winstgevende activiteiten werden geselecteerd, terwijl de verlieslijdende delen van Iritecna bleven om te worden geliquideerd. Aangezien Iritecna in hoofdzaak diensten verschaft en arbeidsintensieve activiteiten verricht, en dus geen omvangrijke investeringen in technische activa heeft, omvatten de kosten van de herstructurering voornamelijk de afschrijving van immateriële en financiële activa en bedrijfskapitaal, alsook de afvloeiing van personeel. Het liquidatieproces brengt de verkoop mee van alle activa waarvoor een koper kan worden gevonden en de afschrijving van de onverkoopbare activa, opdat de opbrengst zo hoog mogelijk is en een zo groot mogelijk deel van de schulden kan worden terugbetaald. Alle dochterondernemingen die een deel van Iritecna blijven, worden derhalve, geheel of gedeeltelijk, op de markt aangeboden en alle niet verkochte delen worden uiteindelijk geliquideerd. De liquidatie van Iritecna vormt het belangrijkste deel van de herstructurering, zodat door Fintecna nog slechts een gering aantal herstructureringsmaatregelen moet worden uitgevoerd en gefinancierd. Met name voor de sector civiele bouw en infrastructuurvoorzieningen zullen nog verdere ingrepen nodig zijn, terwijl de andere bedrijfsgebieden — technische advisering en industriële installaties en bouw — nu geheel bij Fintecna zijn betrokken, terwijl de nodige sluitings- en liquidatiemaatregelen door de vereffenaars van Iritecna worden uitgevoerd. De ontwikkeling van de vier gebieden van activiteiten overeenkomstig het herstructureringsplan wordt hieronder weergegeven.

3. Autowegen

Zoals reeds gezegd, is er voor deze sector geen grote herstructurering gepland en ook is er geen steun voorgenomen of verleend. Dit is de grootste van de winstgevende sectoren van Iritecna, die uit een reeks bedrijven bestaat, aan het hoofd waarvan Autostrade SpA staat, en die in 1993 goed was voor ongeveer 43 % van de omzet van Iritecna. Deze onderneming heeft een overheidsconcessie voor de aanleg, het onderhoud en de verzorging van verscheidene autowegen in Italië. Andere belangrijke bedrijven in deze sector zijn Autostrade International, Autostrade Finance en Pavimental.

Dit is een lucratieve sector, waarvan de activiteit grotendeels onafhankelijk is van Iritecna. Het aandelenkapitaal van Autostrade wordt ten dele ter beurze verhandeld en zal volledig worden geprivatiseerd. Dit is een van de

belangrijkste privatiseringsprojecten van IRI en de Italiaanse Regering, dat zal worden verwezenlijkt zodra de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen zijn vastgesteld, waarbij de volgende nog uitstaande kwesties moeten worden geregeld :

— verlenging van de concessie van 2 018 tot 2 033 ;

— vastlegging van de procedure voor de vaststelling van de autowegtarieven ;

— instelling van een instantie voor de reglementering van openbare diensten.

4. Industriële installaties

De kern van dit gebied van bedrijfsactiviteiten is het bedrijf Italimpianti, dat in het verleden tot de belangrijkste Italiaanse bedrijven van deze sector behoorde. De positie van dit bedrijf is in de afgelopen vijf jaar achteruitgegaan ten gevolge van de openstelling van de markt en de teruggang in de contracten die op gezette tijden door de Italiaanse overheidsdiensten werden gegund, ten gevolge van begrotingsbeperkingen en corruptieonderzoeken.

Italimpianti ging in 1991 in Iritecna op. Sedertdien is een „nieuwe" Italimpianti opgericht dat het personeel en de waardevolle activa van Iritecna heeft overgenomen, welke activa bestonden uit nog uitstaande contracten en aanbiedingen, alsook deelnemingen in een aantal bedrijven (Innse, Innse Engineering, Tagliaferri, Nitco, Italimpianti Deutschland, Italimpianti of America, Castalia).

De „nieuwe" Italimpianti zal haar activiteiten concentreren op metaalindustrie, milieu (terugwinning en industrieel afval) en industriële machines. Op deze drie gebieden beschikt het bedrijf over een groot aantal contracten die reeds in uitvoering zijn. Anderzijds zal een groot deel van de „vroegere" bedrijfsactiviteiten een deel van het in liquidatie verkerende Iritecna blijven, met inbegrip van de bedrijfseenheid infrastructuren en een aantal daarmee verbonden activiteiten, zoals werktuig- en persvervaardiging en industrieel onderhoud. Voorts is een aantal contracten waarmee reeds vooruitgang was geboekt en waarvoor nog schulden met een hoog risico van klanten in financiële moeilijkheden, zoals Rusland, Brazilië en Iran, uitstaan, bij Iritena gebleven. De desbetreffende bedrijven van het concern (Mgs, Italimpianti Sud, CMF [1]) zijn bij het liquidatieproces betrokken.

De personeelsvermindering in deze sector als gevolg van de herstructurering is aanzienlijk en heeft sinds 1991 betrekking op meer dan 50 % van het aantal arbeidskrachten. Van 1991 tot 1993 vloeiden ongeveer 500 van de 2 600 werknemers af en in 1994 werden nog eens 800 personen niet bij de overdracht aan Fintecna betrokken en zij zullen dus deel uitmaken van het liquidatieproces. Naar verwachting zal de omzet ongeveer 900 miljard lire bedragen, een achteruitgang van ongeveer 45 % ten opzichte van 1992.

Italimpianti is in juni 1994 te koop aangeboden ; de desbetreffende procedure is nu in een gevorderd stadium en zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 1995 zijn afgesloten.

5. Technisch advies

Deze sector bestaat uit verscheidene bedrijven die zich bezighouden met de technische planning voor contracten die door externe bedrijven of door andere bedrijven van het concern zijn verworven, hoofdzakelijk op het gebied van civiele bouw, aanleg van wegen en infrastructuurvoorzieningen. Enkele bedrijven (Bonifica, Svei, Italeco en Sotecni) zijn in Iritecna gelaten en zijn betrokken in het liquidatieproces. Enkele andere bedrijven zijn gerationaliseerd, via een fusie in twee bedrijven samengebracht en uiteindelijk aan Fintecna overgedragen. Het betreft Servizi Tecnici (assistentie, in het kader van een overheidsconcessie, voor openbare bouwprogramma's) en Spea (technische advisering voor de sector aanleg van autowegen). Wegens de specifieke activiteit van Servizi Technici zal dit bedrijf zijn activiteiten verder verminderen en stopzetten, terwijl de nog lopende contracten worden uitgevoerd. De privatisering van Spea zal worden gekoppeld aan die van Autostrade, aangezien de activiteiten van de twee bedrijven met elkaar verband houden.

De omzet van deze twee bedrijven voor 1995 wordt geraamd op 585 miljard lire, een teruggang van 30 % ten opzichte van 1992 en 1993. Het personeelsbestand wordt met 25 % ingekrompen tot ongeveer 700 werknemers. Het aantal afgevloeide personeelsleden is niettemin veel groter wanneer men de in Iritecna gebleven bedrijven, die worden afgestoten of geliquideerd, mede in aanmerking neemt. In totaal wordt de aanwezigheid in deze sector qua omzet met 55 % en qua personeel met 65 % verminderd.

6. Civiele bouw

Dit is de minst homogene en, samen met de sector industriële installaties, de meest verlieslijdende sector van Iritecna. Zij bestaat uit een aantal bedrijven die op verschillende gebieden en met verschillende doelstellingen actief zijn. Vele hiervan zijn werkzaam in het kader van een staatsconcessie of krijgen regelmatig overheidsopdrachten.

In het plan is vastgesteld dat een groot deel van deze bedrijven (Garboli, Isa, Mantelli Estero, Cidonio, Panedile, Solius, Sebi, Mededil, Sotea, Infratecna, Idrotecna, Sistemi Urbani, Ponteggi Dalmine, Italinpa, Tono, Svei, Valim en Palacio Italia) in Iritecna blijft en in het liquidatieproces wordt betrokken.

De aan Fintecna overgedragen ondernemingen zijn Metroroma, Italstrade en Condotte. Zij worden grondig geherstructureerd om de levensvatbaarheid te herstellen en privatisering mogelijk te maken, met name Italstrade en Condotte, die in de afgelopen jaren grote bedragen aan steun hebben ontvangen. Deze bedrijven zullen hun acti-

[1] Na de liquidatie van Iritecna zal Coinfra, een ad hoc opgericht bedrijf dat het eigendom van Fintecna is, alleen de aanvankelijk tot CMF behorende activiteiten voor de voltooiing van de Deense Storebaelt-brug overnemen. De rest van CMF zal worden geliquideerd.

viteiten hoofdzakelijk richten op civiele infrastructuurvoorzieningen (dammen, wegen, spoorwegen — Italstrade maakt deel uit van het Italiaanse hogesnelheidstreinconsortium TAV) waar al een aanzienlijk aantal contracten in uitvoering is, terwijl de bouwactiviteiten geheel zullen worden afgestoten Daarnaast zal een aantal minder belangrijke, met deze sector verbonden bedrijfsactiviteiten worden afgestoten, zoals de vervaardiging van onderdelen voor de prefab-bouw en het beheer van landbouwbedrijven. Als gevolg hiervan is het aantal vaste werknemers in de jaren 1992 tot 1995 verminderd met 466 (-46 %) en nam de omzet af met ongeveer 40 % (tot 1 500 miljard lire).

Met de verkoop van de bedrijven die een herstructurering hebben ondergaan, is al een begin gemaakt, en er wordt thans naar partners of kopers gezocht.

7. Andere bedrijven/Deelnemingen

7.1. Aeroporti di Roma

Fintecna heeft een belang van 40 % in deze grote winstmakende onderneming die diensten voor de luchthaven in Rome verricht. De privatisering van dit bedrijf, waarin wordt voorzien zowel door het herstructureringsplan voor Iritecna als door het algemene privatiseringsplan van de Italiaanse Regering, is afhankelijk van de goedkeuring van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen door de Italiaanse autoriteiten (zoals ook in het geval van Autostrade), te weten :

— afschaffing van de verplichting voor IRI om een meerderheidsdeelneming in het bedrijf te hebben ;

— afschaffing van de maximumgrens voor uit te keren dividend, die thans op 8 % van het maatschappelijk kapitaal is vastgesteld ;

— instelling van een instantie voor de reglementering van openbare diensten.

7.2 Stretto di Messina

Dit bedrijf, dat met een staatsconcessie werkzaam is op het gebied van de voorbereidende analyse en algemene planning van de weg— en spoorwegverbindingen tussen Sicilië en Calabrië, werkt thans aan de voltooiing van zijn opdracht, in afwachting van de goedkeuring van het project. Het bedrijf is in Iritecna gebleven en zal derhalve worden verkocht of tijdens het liquidatieproces worden opgeheven.

7.3. Italsanità

Italsanità werd in 1988 opgericht om werkzaam te zijn op het gebied van de verkoopbevordering, planning, uitvoering en beheer van gezondheidsinfrastructuur. Tot 1990 was het bedrijf alleen werkzaam op het gebied van de verkoopbevordering en trachtte het overheidsopdrachten te verkrijgen. Na enige onduidelijke en mislukte activiteiten in 1990 in verband met de huur van gebouwen die moesten worden gerenoveerd en aangepast voor de vestiging van sanitaire inrichtingen, werd het bedrijf in 1992 in staat van liquidatie verklaard en werd een aantal burgerlijke en strafrechtelijke procedures, waarvan vele nog hangende zijn, aangespannen teneinde duidelijk te maken waar de aansprakelijkheid ligt en nog hangende schadevorderingen te doen beslechten. Het bedrijf is nooit actief op de markt geworden en beperkt zich tot het voeren van talrijke rechtsgedingen. Er worden nog enkele aanzienlijke financiële verplichtingen verwacht die door Iritecna zullen worden gedekt, hetgeen de uiteindelijke kosten van de liquidatie nog zou kunnen verhogen. Deze bedragen zijn niet opgenomen in het met de herstructurering verbonden financiële plan en vormen geen onderdeel van de totale liquidatiekosten van 3 400 miljard lire (zie overweging 11).

8. Samenvatting van de inkrimping van de activiteiten van Iritecna ten gevolge van de herstructurering

Wegens de aard van de activiteiten van Iritecna, die voornamelijk diensten verstrekt en arbeidsintensieve activiteiten zonder vaste activa verricht, valt de „produktiecapaciteit" als graadmeter voor de omvang van het bedrijf moeilijk precies vast te stellen. Op het gebied van de industriële produktie is de capaciteit van een bedrijf in sterke mate afhankelijk van het technische rendement van de installaties. Het produktiepotentieel van Iritecna is gebaseerd op andere factoren en daarom kan een verstorende invloed van de steun op de markt en de mogelijke compenserende maatregelen niet aan de hand van een dergelijke parameter worden beoordeeld. Niettemin staat het aantal personeelsleden rechtstreeks in verband met de produktie van het bedrijf en zijn marktaandeel. Ter beoordeling van de verandering van de concurrentiepositie van het bedrijf op de markt voor en na de herstructurering is het daarom nuttig de ontwikkeling van het personeelsbestand en van het omzetniveau te onderzoeken. In dit opzicht is ook het aanzienlijke aantal activiteiten dat — door de liquidatie van hele bedrijven — wordt stopgezet, belangrijk.

Daarom is de Italiaanse autoriteiten verzocht, voor de gehele herstructureringsperiode gedetailleerde cijfers betreffende personeelsbestand en omzet te verschaffen.

9. Personeelsvermindering

Aan de Italiaanse autoriteiten is een document voorgelegd dat een samenvatting bevat van de ontwikkeling van het personeelsbestand in het concern in de periode van 1990 tot 1994. Iritecna kwam in 1991 tot stand door het samengaan van de twee vroegere dochterondernemingen van IRI, Italimpianti en Italstat. Met de rationalisering en de personeelsvermindering was echter al eerder een begin gemaakt. Daarom zijn voor het jaar 1990 de cijfers van deze beide groepen, die vergelijkbaar zijn met Iritecna, in aanmerking genomen.

In deze periode vloeiden 5 426 werknemers af. Dit is 21 % van het aantal arbeidskrachten op 31 december 1990 (25 298 personen). Aangezien de steun en de herstructurering echter geen betrekking hebben op de sector autowegen, die de grootste in het concern is, en aangezien er tussen deze sector en de overige sectoren een grote afstand is (zoals ook het geval is met Aeroporti di Roma), zal deze niet in de berekening worden betrokken, opdat de cijfers meer representatief zijn voor de herstructurering die heeft plaatsgevonden en nog plaatsvindt. Dan is de personeelsinkrimping in feite nog belangrijker (−33 % van 15 214 werknemers (1)).

Nog eens 2 863 personen (−19 %) hebben het concern via de verkoop van bedrijven of activiteiten aan derden verlaten. Algemeen is het personeelsbestand (de sector autowegen niet meegerekend) met 52 % verminderd tot 7 297 personen (stand per 31 december 1994). Nog eens 575 daarvan vallen nu onder de Cassa Integrazione Guadagni (CIG) (looncompensatiefonds) of soortgelijke faciliteiten, wat betekent dat zij niet meer werken.

Voorts betrof de personeelsvermindering meer technisch dan administratief personeel. Houdt men rekening met de bedrijven van het concern die op 31 december 1994 nog werkten, dan kan men stellen dat het technische personeel op 31 december 1974 71 % van het totale aantal uitmaakte, terwijl dit op 31 december 1990 77 % was.

Wat de bedrijven betreft die deel van het in liquidatie verkerende Iritecna zijn gebleven, is de personeelsvermindering tot nu toe opmerkelijk geweest; het daar op 31 december 1994 nog werkzame personeel zal in de loop van de komende jaren het concern verlaten, naarmate de liquidatie vordert. De onderstaande tabel bevat de cijfers voor de bedrijven van het concern Iritecna in liquidatie, die nog in bedrijf zijn:

(In miljard lire)

	1990	1994	Δ	Δ %
Bonifica	659	450	− 209	− 31
Idrotecna	224	75	− 149	− 66
Garboli-Rep.	1 087	505	− 582	− 54
Ponteggi Dalmine	468	343	− 125	− 27
Panedile	304	134	− 170	− 56
CMF/CMF Sud (*)	542	409	− 133	− 25
Italeco	291	228	− 63	− 22
Andere	448	281	− 167	− 37
Totaal	3 872	2 425	− 1 447	− 37

(*) Zie de voetnoot in de tabel in punt 1.

(1) Het personeel dat nog in dienst is van de ondernemingen in liquidatie is bij het aantal afgevloeide werknemers meegerekend.

Wat de aan Fintecna overgedragen bedrijven betreft (alleen de industriële sector, niet de sector autowegen), heeft de herstructurering daarvan in de periode 1990-1994 een personeelsinkrimping van 3 081 personen (−38 %) tot gevolg gehad, zoals uit de volgende tabel blijkt:

(In miljard lire)

	1990	1994	Δ	Δ %
Italimpianti (raming)	2 000	556	− 1 444	− 72
Condotte	1 738	1 033	− 705	− 40
Italstrade	1 447	866	− 581	− 40
Pavimetal	717	570	− 147	− 20
Innse + Innse Eng.	479	442	− 37	− 8
Servizi Tecnici	544	476	− 68	− 12
Spea	497	397	− 100	− 20
Andere	405	406	+ 1	0
Totaal	7 827	4 746	− 3 081	− 39

Een verdere personeelsvermindering wordt in 1995 verwacht voor de bedrijven Italstrade en Condotte, voordat zij worden verkocht (ongeveer 200 werknemers zijn al ingeschreven bij de CIG — looncompensatiefonds). Voorts zal naar verwachting Servizi Tecnici, ten gevolge van de vermindering van haar activiteit, haar personeel in de komende jaren geleidelijk inkrimpen.

Wanneer het liquidatie/herstructureringsproces is voltooid, zal het personeelsbestand van de gehele industriële sector van het concern met ongeveer 70 % zijn verminderd en nog slechts uit ongeveer 4 500 personen bestaan.

Voorts wordt, om de geringere aanwezigheid van Fintecna op de relevante markten aan te tonen, beklemtoond dat het aantal bouwterreinen waarop de bedrijven in het kader van lopende contracten werkzaam zijn, gedurende de betrokken periode met 25 % is afgenomen. Een soortgelijke vermindering (−20 %) heeft zich voorgedaan in de consortia (alle in liquidatie) waarin het Iritecna/Fintecnaconcern deelneemt; een consortium is de gebruikelijke manier om bouwcontracten te verwerven en uit te voeren.

10. Terugloop van de omzet

De door de Italiaanse Regering overgelegde stukken bevatten een analyse van de ontwikkeling van de omzet in de jaren 1991-1994, opgesplitst naar bedrijven die thans tot, respectievelijk, het in liquidatie verkerende Iritecna en Fintecna behoren. Dit wordt in onderstaande tabel in cijfers weergegeven.

Iritecna in liquidatie

(Omzet in miljard lire)

	1991	1994	Δ	Δ %
Nog werkzame bedrijven:				
Bonifica	200	93	– 107	– 54
Cidonio	35	14	– 21	– 60
CMF	0	73	73	
Carboli-Rep.	504	240	– 264	– 52
Idrotecna	20	18	– 2	– 10
Italeco	93	29	– 64	– 69
Italimpianti Int.	82	116	34	+ 41
Italinpa	13	12	– 1	– 8
Mantelli Estero	46	14	– 32	– 70
Panedile	8	10	2	+ 25
Ponteggi Dalmine	127	71	– 56	– 44
Sistemi Urbani	8	7	– 1	– 13
Sogea	12	12	0	0
Sotea	10	0	– 10	– 100
Stretto di Messina	12	6	– 6	– 50
Svei	87	35	– 52	– 60
Subtotaal	1 257	750	– 507	– 40
In liquidatie verkerende bedrijven:				
CMF Sud	64	7	– 57	– 89
FMI	9	5	– 4	– 44
Forus	—	0	0	0
Idrovie	—	—	0	0
Infratecna	139	58	– 81	– 58
Italimpianti Sud	22	20	– 2	– 10
Italispaca	30	1	– 29	– 97
Italisanità	34	30	– 4	– 12
Mededil	109	64	– 45	– 41
Morteo	105	7	– 98	– 93
Morteo Costruz.	14	0	– 14	– 100
Nuova Mecfond	38	7	– 31	– 82
Nuova Saip	31	3	– 28	– 90
Sebi	2	1	– 1	– 50
Sicit	23	1	– 22	– 96
Subtotaal	620	204	– 416	– 67
Totaal Iritecna	1 877	954	– 923	– 49

Fintecna

(uitsluitend industriesector)

(Omzet in miljard lire)

	1991	1994	Δ	Δ %
Castalia	158	90	– 68	– 43
Innse	75	39	– 36	– 48
Innse Eng.	218	71	– 147	– 67
Tagliaferri	30	19	– 11	– 37
Nitco	27	15	– 12	– 44
Condotte	441	445	4	+ 1
Metroroma	40	81	41	+ 103
Italstrade	556	245	– 311	– 56
Servizi Tecnici (ex Edilpro)	784	491	293	– 37
Autostrade Int.	0	2	2	
Pavimental	183	196	13	+ 7
Spea	102	62	– 40	– 39
Sovis	2	2	0	0
Italimpianti (')	2 458	966	– 1 492	– 61
Totaal Fintecna	5 074	2 724	– 2 350	– 46
Totaal Iritecna + Fintecna	6 951	3 678	(3 273)	– 47

(') NB: cijfers 1991 = „oude" Italimpianti + Italstat; cijfers 1994 = „nieuwe" Italimpianti + Iritecna in liquidatie.

De omzet van het concern (Iritecna + Fintecna, exclusief autowegen) is in die periode in totaal met 47 % teruggelopen.

De produktiecijfers van 1994 van de reeds in liquidatie verkerende bedrijven van Iritecna (204 miljard lire) hebben betrekking op de afname van hun activiteit. Deze zal, gedurende de periode waarin de liquidatie wordt voltooid, nog verder verminderen.

Aan het einde van het liquidatie- en herstructureringsproces zal de omzet van de industriële sector van het gehele concern met ongeveer 60 % zijn afgenomen en nog slechts 2 800 miljard lire bedragen.

11. Verliezen als gevolg van de liquidatie

In het plan wordt een globaal verlies ten gevolge van de liquidatie van Iritecna voorzien van 3 400 miljard lire, waarbij de ontvangsten uit de volledige privatisering van Fintecna zijn meegerekend. Dit bedrag vloeit voort uit de berekening die wordt weergegeven in onderstaande tabel, die een overzicht van de met de liquidatie verbonden geldstromen bevat:

Totale schulden van het Iritecna-concern op 1 januari 1994 (geconsolideerd)		(10 954)
Aan Fintecna overgedragen schulden		5 659
Verkoop van bedrijven aan Fintecna		1 653
Verwachte ontvangsten uit verkoop van activa van Iritecna		1 490
waarvan : — deelnemingen	346	
— andere netto activa	1 144	
Liquidatiekosten		(946)
waarvan : — Iritecna	(710)	
— andere bedrijven in liquidatie	(236)	
Subtotaal : Door IRI te dekken schulden		(3 098)
Kapitaalverschaffing aan Fintecna		(1 500)
Verwachte ontvangsten uit privatisering van Fintecna		1 653
Financiële lasten IRI		(455)
Totale kosten van de liquidatie		(3 400)

NB 1. Vanaf 1995 financiert IRI rechtstreeks de liquidatie van Iritecna en draagt zij de desbetreffende rentelast. Gedurende 1994 werd de uit de liquidatie voortvloeiende rentelast door Iritecna gedekt ; deze kosten behoren tot de liquidatiekosten.

2. In het bedrag van de door IRI te dekken schuld (3,098 miljard lire) is de schuldkwijtschelding ten belope van 602 miljard lire, die al in 1993 plaatsvond, begrepen.

Bovenstaand overzicht is bijgewerkt aan de hand van de meest optimistische inschatting van de financiële situatie van Iritecna per 31 december 1994, waarbij ook prognoses inzake de toekomstige kosten ten gevolge van de thans lopende liquidatie zijn inbegrepen. De mogelijke buitengewone bedragen die eventueel zouden moeten worden betaald ten gevolge van nog hangende procedures tegen Italsanità zijn niet meegerekend, aangezien deze onderneming nooit in bedrijf is geweest.

De verwachte ontvangsten uit de verkoop van de activa van Iritecna zijn voorzichtig geraamd, in overeenstemming met de nieuwe Italiaanse boekhoudvoorschriften met betrekking tot in liquidatie verkerende bedrijven, vastgesteld door het Italiaanse beurscomité Consob (richtlijn van 24 februari 1995).

Aangenomen werd, dat de ontvangsten uit de privatisering van Fintecna gelijk waren aan de waarde die was betaald voor de overdracht van ondernemingen uit Iritecna in liquidatie. Deze waarde was bepaald op grond van door onafhankelijke deskundigen verrichte waarderingen (FIP, Credit Merchant, KPMG, Morgan Stanley, Salomon Brothers).

IV

1. Bevestiging van het bestaan van steun

Teneinde na te gaan of de hierboven beschreven maatregelen steunmaatregelen zijn, zal het beginsel van een investeerder die opereert onder normale marktomstandigheden inzake de waardebepaling van geldstromen tussen de overheid/eigenaar en haar openbare ondernemingen, zoals uiteengezet in de mededeling van de Commissie betreffende openbare bedrijven van 28 juni 1993 [1], worden toegepast.

Volgens dit beginsel, dat in ruime mate door de rechtspraak van het Hof van Justitie en de praktijk van de Commissie is bevestigd, is er bij een transactie sprake van steun indien deze transactie niet zou zijn verricht door een particuliere investeerder die onder normale marktvoorwaarden handelt.

Op basis van de aan de Commissie verschafte informatie en zoals eerder vermeld, beloopt het bedrag dat door de Italiaanse Staat — via zijn holdingmaatschappij IRI — in de herstructurering van Iritecna is geïnvesteerd, uiteindelijk 4 490 miljard lire.

De verschillende kapitaalinjecties, die ten dele reeds zijn uitgevoerd, worden in de onderstaande tabel weergegeven :

	1991	1992	1993	1994	Totaal
Aan Iritecna verschafte middelen	186	433	471	3 400	4 490

Ten aanzien van het argument van de Italiaanse autoriteiten, dat alleen eigen middelen van IRI zijn gebruikt, zonder enige rechtstreekse kapitaalinbreng door de Staat, merkt de Commissie op, dat IRI een industriële holding is die voor 100 % in handen van het Italiaanse Ministerie van Financiën is. Derhalve heeft iedere beslissing van IRI om te investeren in haar dochterondernemingen en de omstandigheid dat deze investeringen niet renderen, overeenkomstige negatieve gevolgen voor het door IRI aan haar aandeelhouders uit te keren bedrag. Zelfs zonder kapitaalinjectie in IRI ten behoeve van de herstructurering van Iritecna zijn de herstructureringskosten gefinancierd met opbrengsten waardoor anders het totale verlies van het IRI-concern zou zijn verminderd, of zouden deze via dividenden of een verhoging van de vermogenswaarde aan de Staat-aandeelhouder ten goede zijn gekomen. In feite heeft IRI in het afgelopen decennium voor de Staat-aandeelhouder in het geheel niet gerendeerd en derhalve moeten de middelen die het concern voor zijn dochterondernemingen beschikbaar heeft gesteld, als overheidsmiddelen worden beschouwd. De keuze van IRI om, ondanks de voortdurend slechter wordende resultaten en rekeningen van Iritecna, steeds nieuwe kapitaalinjecties in dit concern te doen, is redelijkerwijze niet mogelijk geweest zonder de stilzwijgende of uitdrukkelijke goedkeuring van de Staat-aandeelhouder.

[1] PB nr. C 307 van 13. 11. 1993, blz. 3.

De gehele investering van de Staat voor de herstructurering van Iritecna zal in de toekomst niet adequaat renderen. De in de jaren 1991-1993 verrichte kapitaalinjecties, voordat het bedrijf in staat van liquidatie werd verklaard, hadden duidelijk als doel de eerste en meest dringende herstructureringsmaatregelen door te voeren. Deze middelen werden alleen geïnvesteerd om de liquidatie- en herstructureringsverliezen van enkele dochterondernemingen van Iritecna te dekken, zonder enig vooruitzicht op rendement. Deze kapitaalinbrengen moeten, gezien de negatieve resultaten van Iritecna gedurende de gehele periode, worden beschouwd als deel van een proces dat heeft geleid tot het besluit van de aandeelhouder, Iritecna te liquideren en de bedrijfsactiviteiten volledig af te stoten. Geen enkele particuliere aandeelhouder zou gedurende een zo lange periode dergelijke resultaten hebben geaccepteerd. Hij zou het bedrijf al lang geleden hebben geliquideerd of grondig geherstructureerd. Deze bijdragen moeten daarom als steun worden beschouwd.

De aan de liquidatie toe te rekenen verliezen zijn, per definitie, steunmaatregelen. Het zijn passiva die, overeenkomstig artikel 2362 van het Italiaanse Burgerlijk Wetboek, door de aandeelhouder worden gegarandeerd en uiteindelijk worden betaald, nadat het bedrijf in vrijwillige staat van liquidatie is verklaard. Deze waarborg bestaat sedert Iritecna in 1991 werd opgericht, terwijl het bedrijf in deze gehele periode zwaar verliesgevend bleef. Onder deze omstandigheden zou een particuliere investeerder zijn aansprakelijkheid tegenover zijn verlieslijdende dochteronderneming hebben beperkt door op een tijdstip waarop hij niet langer herstel van de financiële levensvatbaarheid kon verwachten en de activa/passiva-positie nog steeds een overschot vertoonde, tot liquidatie over te gaan. Aangezien IRI een dergelijk rationeel gedrag niet vertoonde en pas veel later besloot Iritecna vrijwillig te liquideren om de verliezen en schulden af te boeken en aldus te helpen de bij Fintecna ondergebrachte activiteiten opnieuw op gang te brengen, moeten de kosten van deze operatie als steunmaatregel worden beschouwd. In deze kosten, die 3 400 miljard lire bedroegen, is derhalve het bedrag begrepen dat de verkoop van Fintecna aan IRI zal opleveren.

In het licht van het voorgaande en gelet op de kenmerken van het bedrijf en de sector waarin het actief is, concludeert de Commissie dat het totaalbedrag van 4 490 miljard lire het intracommunautaire handelsverkeer verstoort en derhalve als een steunmaatregel van de Staat in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag en artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst moet worden beschouwd.

Een deel van deze steun is door Iritecna geïnvesteerd in haar dochterondernemingen CMF Sud (thans in liquidatie) en CMF. Deze steun, die in totaal ongeveer 281 miljard lire beliep (met inbegrip van 182 miljard lire — ten dele geraamd — om de betaling van de passiva van CMF Sud na de liquidatie te kunnen afwikkelen), werd door de Commissie uit hoofde van artikel 92, lid 3, onder c), van het EG-Verdrag in maart 1995 goedgekeurd [1].

De Commissie is tevens van oordeel, uitgaande van de door de Italiaanse autoriteiten ter zake verstrekte uitleg, dat de schuldvorderingen op IRI uit nog hangende gerechtelijke procedures met betrekking tot het bedrijf Italsanità (zie deel III, punt 7.3) geen staatssteun zijn, aangezien zij verband houden met een bedrijf dat nooit actief is geweest op de markt en nooit het handelsverkeer heeft verstoord.

2. Verenigbaarheid van de steun met de gemeenschappelijke markt

In artikel 92, leden 2 en 3, van het Verdrag worden bepaalde soorten staatssteun beschreven die met de gemeenschappelijke markt verenigbaar zijn.

Gezien de aard van de transactie zijn de artikelen 92, lid 2, en 92, lid 3, onder b), niet op de in geding zijnde steun van toepassing.

Gelet op de uiteenlopende aard van de activiteiten en vestigingsplaatsen van het concern en aangezien de maatregelen geen regionale doelstelling hebben, zou alleen de in artikel 92, lid 3, onder c), bedoelde afwijking, voor zover deze steun betreft die is bedoeld om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te vergemakkelijken, in aanmerking kunnen komen.

Zoals reeds eerder werd opgemerkt, zijn de betrokken maatregelen steunmaatregelen die specifiek zijn bedoeld om het Iritecna mogelijk te maken haar bedrijfsactiviteiten voort te zetten en een herstructureringsproject met het oog op het herstel van de levensvatbaarheid van het concern te financieren. Daarom moeten deze maatregelen worden bestudeerd en beoordeeld uit het oogpunt van de specifieke voorschriften ter zake.

De criteria van de Commissie voor de beoordeling van steun voor de herstructurering van bedrijven in moeilijkheden worden uiteengezet in de communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden, die zij op 27 juli 1994 heeft vastgesteld [2].

In deze regeling wees de Commissie erop, dat zij voor de beoordeling van de verenigbaarheid van dit soort steun strikte criteria hanteert, omdat anders zonder reden maatschappelijke of industriële problemen van de ene kleine of middelgrote onderneming aan de andere kunnen worden overgedragen, met name doordat een onevenredig deel van de last van de structurele aanpassing aan de daarmee gepaard gaande sociale en industriële problemen wordt verschoven naar andere producenten die geen steun ontvangen.

[1] Zie in deel III de voetnoten bij de tabel van punt 1 en bij punt 4.
[2] PB nr. C 368 van 23. 12. 1994, blz. 12.

Hierom moet een herstructureringsplan voor een onderneming in moeilijkheden aan de volgende basisvoorwaarden voldoen om door de Commissie te worden goedgekeurd: ten eerste moet de levensvatbaarheid van het bedrijf binnen een redelijk tijdsbestek worden hersteld; daarenboven mag deze geen buitensporige vervalsing van de mededinging tot gevolg hebben; ten slotte moet de steun in verhouding staan tot de kosten en baten van de herstructurering. Slechts indien aan deze fundamentele vereisten is voldaan, mogen de gevolgen van de steun worden beschouwd als niet in strijd zijnde met het gemeenschappelijk belang in de zin van de afwijking zoals bedoeld in artikel 92, lid 3, onder c).

Op deze basis is het dossier en het door de Italiaanse autoriteiten voorgelegde herstructureringsplan door de Commissie onderzocht, met name ten aanzien van elementen zoals het herstel van de levensvatbaarheid van het bedrijf, de ontwikkeling van zijn concurrentiepositie op de markt, de verhouding tussen de steun en de herstructurering en de bijdrage van de begunstigde van de steun aan de financiering van het herstructureringsplan, alsmede de plannen voor de privatisering van de onderneming.

3. Herstel van levensvatbaarheid en privatisering

Over het algemeen is de conditio sine qua non van elk herstructureringsplan dat het de levensvatbaarheid en gezondheid op lange termijn van de onderneming dient te herstellen binnen een redelijk tijdsbestek en op grond van realistische veronderstellingen inzake de omstandigheden waarin deze in de toekomst zal functioneren.

Zoals hierboven werd uiteengezet, is de herstructurering van Iritecna gebaseerd op de splitsing van dit bedrijf in twee verschillende eenheden, elk met een specifieke taak. De eerste subholding, Iritecna in liquidatie, staat aan het hoofd van een groep bedrijven die in de nabije toekomst zullen worden afgestoten of geliquideerd en hierom is een onderzoek naar de levensvatbaarheid niet noodzakelijk.

De tweede subholding, Fintecna, is een financiële onderneming met weinig personeel, die tot taak heeft de uiteindelijke privatisering van de bedrijven die het van Iritecna heeft overgenomen mogelijk te maken en te beheren. De subholding is reeds op een geheel geherstructureerde basis actief.

Door de specifieke aard van de betrokken sectoren is het moeilijk een nauwkeurige planning van de middelen en van de individuele toekenning van steun op te stellen, omdat de gunning van één enkel contract de positie en vooruitzichten van een bedrijf geheel kan veranderen. Het plan lijkt echter redelijk en er is een goede kans dat Fintecna hiermee weer levensvatbaar wordt. Afgezien van de sector autowegen, waarvoor geen herstructurering nodig is, zijn de verschillende gebieden van bedrijfsactiviteit gereorganiseerd, ontdaan van verliesgevende activiteiten en wat personeel betreft grondig gerationliseerd. In enkele gevallen is de herstructurering nog lopende en zal deze vóór eind 1995 zijn voltooid. De geherstructureerde bedrijven kunnen voortbouwen op een goede initiële orderportefeuille, die voldoende produktie en inkomsten tijdens de aanloopperiode zal waarborgen.

Aan de Commissie zijn de ramingen voor de jaren 1995 tot 1997 voorgelegd betreffende de financiële resultaten van de subsectoren van Fintecna. Deze cijfers tonen aan dat een werkelijk positief resultaat al vóór 1995 wordt verwacht en dat vóór eind 1997 een behoorlijk winstniveau zal worden bereikt. Deze positieve resultaten zijn grotendeels te danken aan interne rationalisering en verbeteringen en zijn niet gebaseerd op een toekomstige algemene stijging van de activiteit of van de verkopen, die niet binnen de controle van Fintecna ligt.

Daarenboven hebben de Italiaanse autoriteiten toegezegd alle subsectoren in de komende jaren te zullen privatiseren. Op dit ogenblik verkeren de dochterondernemingen in uiteenlopende stadia van het privatiseringsproces:

— Italimpianti is in een gevorderd stadium van de procedure en zal naar wordt verwacht vóór einde 1995 zijn verkocht;

— de verkoopprocedure voor Italstrade en Condotte (civiele bouw) is op gang gebracht in samenwerking met de Banca di Roma; momenteel wordt aan een marktanalyse gewerkt en worden potentiële kopers of partners gezocht;

— voor Autostrade wordt de aanbieding van aandelen op de effectenmarkt gepland; deze zal plaatsvinden wanneer de bovengenoemde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen zijn vastgesteld (zie deel III, punt 3);

— voor Aeroporti di Roma doen zich soortgelijke wettelijke en bestuursrechtelijke problemen voor als voor Autostrade, die zullen moeten worden opgelost voordat met het privatiseringsproces een begin kan worden gemaakt (zie deel III, punt 7.1);

— de bedrijven in de sector technische adviezen zullen hun activiteiten in de komende jaren beëindigen (Servizi Tecnici) of waarschijnlijk bij de verkoop van Autostrade worden betrokken (Spea).

De verplichting om de bedrijfsactiviteiten van Fintecna volledig en definitief af te stoten, sluit aan bij het algemene privatiseringsprogramma dat door de Italiaanse Regering is vastgesteld. Dit is tevens bevestigd in het door IRI aan de Commissie voorgelegde plan betreffende de vermindering van de schuldenlast overeenkomstig de overeenkomst tussen de Italiaanse Regering en de Commissie van juli 1993. Op de tenuitvoerlegging van het plan wordt door de Commissie toezicht uitgeoefend aan de hand van regelmatige verslagen en door bijeenkomsten met vertegenwoordigers van IRI en de Italiaanse Regering.

Het besluit tot privatisering zal uiteindelijk tot gevolg hebben, dat het bedrijf niet langer bevoorrechte financiële steun van de overheid ontvangt, aangezien de huidige rechtstreekse banden met de Staat definitief worden verbroken. In deze situatie staat het aan de nieuwe eigenaar, de levensratbaarheid van het bedrijf in een later stadium zonder verdere staatssteun te waarborgen.

4. Ontwikkeling van de concurrentiepositie van het bedrijf op de markt

Een andere voorwaarde voor herstructureringssteun is, dat maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen voor concurrenten zoveel mogelijk te beperken. Door de steun zou anders „het gemeenschappelijk belang worden geschaad" en hij zou niet in aanmerking komen voor een vrijstelling op grond van artikel 92, lid 3, onder c). In sectoren waar sprake is van een structureel overschot van de produktiecapaciteit, geschiedt dit door de onomkeerbare vermindering van de capaciteit van het bedrijf. Meer in het algemeen mag de concurrentiepositie van het bedrijf op de markt na de herstructurering niet op oneerlijke wijze worden verstevigd, gelet op de belangen van de concurrenten.

Zoals eerder werd opgemerkt, is het wegens de specifieke aard van de betrokken sectoren moeilijk een dergelijke analyse uit te voeren aan de hand van een parameter zoals de produktiecapaciteit. Niettemin bestaat er op grote schaal concurrentie tussen de producenten, zowel binnen de Europese Gemeenschap als op internationaal vlak, en deze concurrentie kan in sterke mate de gevolgen ondervinden van verlening van staatssteun. Daarom moet de concurrentiepositie van Fintecna na de herstructurering worden geanalyseerd.

Blijkens het plan wordt een grote inspanning geleverd om de activiteiten van de groep in alle verlieslijdende sectoren te verminderen. Alle nevenactiviteiten worden thans verkocht of geliquideerd en de in Fintecna ingebrachte hoofdactiviteiten worden in sterke mate teruggebracht en worden beperkt tot die activiteiten waarbij men kan bogen op solide bedrijfservaring en een aanzienlijke orderportefeuille voor de komende jaren.

Globaal gezien zal de omvang van het concern, de sector autowegen niet meegerekend, wat de omzet (– 60 %) en in nog sterkere mate wat het personeelsbestand betreft (– 70 %), vergeleken met de aanvankelijke omvang meer dan gehalveerd worden. Zelfs wanneer alleen de rationaliseringen, de afgestoten bedrijfsactiviteiten en de geliquideerde activiteiten, die uiteindelijk van de markt zijn verdwenen, in aanmerking worden genomen, is deze inkrimping (op 35 % geraamd) aanzienlijk en heeft zij een duidelijk gunstig effect op de mededinging.

Met name de personeelsvermindering is voor de betrokken sector zeer belangrijk. De produktie van een onderneming is afhankelijk van haar menselijk potentieel, die factoren omvat zoals het aantal en de intellectuele en technische capaciteiten van de werknemers. Een aanzienlijke vermindering van deze factor, gecombineerd met een overeenkomstige teruggang van de omzet en met het aanzienlijke aantal afgestoten activiteiten — door middel van de liquidatie van hele bedrijven — toont duidelijk aan dat het marktaandeel van het bedrijf structureel verminderd is.

In het licht van het bovenstaande kan de Commissie concluderen, dat de herstructurering van Iritecna en de uiteindelijke concurrentiepositie van Fintecna op de markt niet zodanige gevolgen voor de concurrentie hebben dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.

5. Evenredigheid tussen de steun en de herstructurering

Blijkens de door de Italiaanse Regering en door Iritecna overgelegde gegevens is de kapitaalinbreng die door IRI in de jaren 1991-1993 is gedaan, gebruikt ter dekking van de verliezen als gevolg van sluiting en liquidatie van bedrijven en de afschrijving van activa. De dekking van het verlies uit de liquidatie van Iritecna, zoals dit blijkt uit het met de liquidatie verbonden financiële plan, is eveneens per definitie rechtstreeks verbonden met sluitings- en herstructureringsmaatregelen.

De verleende steun wordt daarom geacht het bedrijf niet van extra middelen te voorzien die zouden kunnen worden gebruikt voor agressieve, marktvervalsende activiteiten die geen verband houden met het herstructureringsproces, of voor de financiering van nieuwe investeringen die niet nodig zijn voor de herstructurering. Gelet op de aan Fintecna overgedragen schulden zal het toekomstige niveau van de financiële lasten van de onderneming niet te zeer worden verlaagd.

Voorts merkt de Commissie op dat Fintecna niet zal profiteren van belastingkredieten verbonden aan de door de kwijtschelding van schulden gedekte verliezen die door de steun worden gefinancierd.

Het gesteunde bedrijf zal in aanzienlijke mate bijdragen aan de financiering van het herstructureringsplan door herinvestering van de opbrengst uit de privatisering van Fintecna, die volgens schattingen gelijk is aan de waarde van de door Fintecna aan Iritecna in liquidatie betaalde overdrachtsprijs. Deze raming lijkt redelijk en zal waarschijnlijk ook worden bevestigd: ten eerste omdat deze waarde is bepaald door onafhankelijke deskundigen en ten tweede omdat meer dan 90 % van deze opbrengst zal voortkomen uit de verkoop van het bedrijf Autostrade en het aandeel van 40 % in het bedrijf Aeroporti di Roma. Deze beide bedrijven zijn winstgevend ook dank zij de betrekkelijk „beschermde" aard van hun bedrijfsactiviteiten die zij verrichten op grond van een staatsconcessie voor de verrichting van diensten aan het publiek.

De toezegging van de Italiaanse autoriteiten inzake de verkoop van Fintecna binnen een redelijk tijdsbestek wordt als voorwaarde voor de goedkeuring van het herstructureringsplan beschouwd. Zonder deze verkoop en ingeval IRI de opbrengst hiervan niet voor de vermindering van de schulden van Iritecna in liquidatie zou gebruiken, zou van een bijdrage van de begunstigde onderneming aan de financiering van het plan geen sprake zijn. Bovendien biedt verkoop door middel van privatisering meer garanties voor herstel van de levensvatbaarheid, te weten resultaten met een normaal winstsniveau.

Ten slotte merkt de Commissie op dat de raming van de uiteindelijke liquidatiekosten op 3 400 miljard lire onzeker is en in de loop van het liquidatieproces nog kan veranderen. Gelet echter op de omvang van de vermindering van het marktaandeel van Iritecna/Fintecna, is de Commissie van mening dat een stijging van deze kosten tot 15 % van een bedrag van 3 400 miljard lire haar positieve beoordeling van dit geval niet zal beïnvloeden.

6. Controle en verslaggeving

De Commissie zal toezicht moeten houden op de uitvoering van het herstructurerings- en liquidatieplan. Daartoe zullen de Italiaanse autoriteiten periodieke verslagen moeten overleggen, waarin het verloop van het herstructurerings-, liquidatie- en privatiseringsprogramma wordt beschreven.

De Commissie zal daarnaast tijdens regelmatige bijeenkomsten met de Italiaanse autoriteiten in het kader van het toezicht zoals vastgelegd in de overeenkomst van juli 1993 tussen de Italiaanse Regering en de Commissie, de uitvoering van het plan kunnen volgen,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

1. De steun ten behoeve van Iritecna waarop deze beschikking betrekking heeft — dit wil zeggen de in de jaren 1991 tot 1993 verrichte kapitaalinjecties ten bedrage van in totaal 1 090 miljard lire en de verwachte uiteindelijke kosten van de liquidatie van Iritecna ten bedrage van 3 400 miljard lire — alsook eventuele stijgingen van het laatstgenoemde bedrag met niet meer dan 15 % die zich tijdens de concrete uitvoering van het herstructureringsplan voordoen, voldoet aan de voorwaarden vastgelegd in de communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden van 27 juli 1994. De steun wordt derhalve krachtens artikel 92, lid 3, onder c), van het EG-Verdrag en artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-Overeenkomst als met de gemeenschappelijke markt verenigbare steun van het verbod van artikel 92, lid 1, van het EG-Verdrag en artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst vrijgesteld, mits aan het bepaalde in de leden 2 tot en met 5 en in artikel 2 is voldaan.

2. De begunstigde onderneming voert alle maatregelen uit die in het aan de Commissie voorgelegde programma voor de liquidatie, reorganisatie en privatisering van het Iritecna/Fintecna-concern zijn vervat.

3. Italië komt zijn verplichting na, Fintecna en/of haar dochterondernemingen te privatiseren in overeenstemming met het aan de Commissie voorgelegde tijdschema en volgens het financiële plan voor de vermindering van de schulden van IRI, dat aan de Commissie is voorgelegd in het kader van de toezichtregeling bepaald in de overeenkomst van juli 1993 tussen de Italiaanse Regering en de Commissie. Deze privatisering dient in ieder geval binnen een redelijk tijdsbestek te worden uitgevoerd.

4. De opbrengst verkregen uit de verkoop van bedrijven en activa in het Iritecna-concern en het Fintecna-concern wordt, ook wanneer zij hoger uitvalt dan de raming in het aan de Commissie voorgelegde plan, volledig gebruikt ter vermindering van de schulden die door de goedgekeurde steun moeten worden gedekt. Zij mag niet worden geïnvesteerd met het doel verdere steun te verstrekken aan andere in financiële moeilijkheden verkerende bedrijven in het concern die nog niet zijn verkocht.

5. De privatisering wordt niet door verdere staatssteun gefinancierd. Zij moet openstaan voor alle belangstellenden en onvoorwaardelijk zijn.

Artikel 2

1. Italië verleent zijn volledige medewerking aan de volgende regeling voor het toezicht op de uitvoering van deze beschikking, door :

a) halfjaarlijkse verslagen bij de Commissie in te dienen, met name betreffende :
   — het verloop van de liquidatie, te zamen met bijgewerkte gegevens over de financiële situatie van Iritecna in liquidatie, alsook afzonderlijke gegevens over de activa en dochterondernemingen van het concern die worden verkocht of opgeheven ;
   — het verloop van de herstructurering en de privatisering van Fintecna en/of haar dochterondernemingen ;
b) tijdig aan de Commissie mededeling te doen van de belangrijkste fasen van het privatiseringsproces van Fintecna en haar dochterondernemingen.

2. In het eerste verslag wordt de financiële situatie van Iritecna in liquidatie per 31 december 1994 uiteengezet ; dit verslag moet de Commissie uiterlijk op 30 juli 1995 bereiken. De daaropvolgende verslagen worden, met ingang van 31 december 1995, iedere zes maanden ingediend en bevatten de bijgewerkte financiële gegevens over de voorafgaande zes maanden.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de Italiaanse Republiek.

Gedaan te Brussel, 7 juni 1995.

Voor de Commissie
Karel VAN MIERT
Lid van de Commissie